

УДК 004.9:658

Гнездовський О.В.

д-р філос. з комп. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЦИФРОВА ЗРІЛІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ОЦІНКА ТА ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ

У контексті глобальної цифрової трансформації підвищення рівня цифрової зрілості підприємств є стратегічним чинником забезпечення їх стійкості, інноваційності та конкурентоспроможності.

Цифрова зрілість підприємства розглядається як інтегральна характеристика, що відображає ступінь адаптації організації до цифрового середовища, глибину інтеграції цифрових технологій у бізнес-процеси, рівень цифрової культури, готовність до інновацій та здатність до трансформацій. У науковій та прикладній літературі поняття цифрової зрілості трактується через призму стратегічного розвитку підприємства в умовах четвертої промислової революції, де ключовими чинниками виступають цифрова інфраструктура, аналітика даних, автоматизація, кібербезпека та розвиток людського капіталу [1].

У літературі та бізнес-практиці сформовано низку підходів до оцінювання цифрової зрілості, які відрізняються за структурою, критеріями та рівнем деталізації. Серед найбільш відомих моделей варто виокремити Digital Maturity Model (DMM) від Deloitte, MIT Digital Maturity Framework, PwC Digital IQ, а також Capability Maturity Model Integration (CMMI), адаптовану для цифрового середовища.

Digital Maturity Model від Deloitte передбачає оцінювання підприємства за п'ятьма ключовими вимірами: стратегія, культура, організаційна структура, технології та таланти. Кожен із вимірів включає чіткі рівні зрілості — від базового («digital novice») до провідного («digital leader»). Наприклад, на стратегічному рівні аналізується наявність інтегрованої цифрової стратегії, її узгодженість із бізнес-цілями та ступінь її реалізації в операційній діяльності [3].

У свою чергу, MIT Digital Maturity Framework, розроблена дослідниками Массачусетського технологічного інституту, зосереджується на двох основних координатах: цифрові можливості (digital capabilities) та лідерство у трансформаціях (transformational leadership). За цією моделлю підприємства поділяються на чотири типи: початківці (Beginners), модні експериментатори (Fashionistas), традиціоналісти (Conservatives) та цифрові майстри (Digital Masters) — останні демонструють водночас високий рівень цифрових інновацій і управлінських компетенцій [2].

PwC Digital IQ Survey використовує інструмент самооцінювання, який фокусує увагу на здатності організації впроваджувати цифрові інновації швидко, масштабовано й у спосіб, що приносить вимірювану бізнес-цінність. Оцінювання здійснюється за такими параметрами, як ефективність цифрової стратегії, інвестиції в інновації, цифрова культура, технологічна архітектура та навички працівників [5].

CMMI (Capability Maturity Model Integration), хоча й не є суто цифровою моделлю, часто адаптується для оцінки цифрових процесів і систем в IT-середовищах. Вона базується на ідеї поступового розвитку зрілості процесів — від неструктурованих і неформалізованих (рівень 1) до оптимізованих, з постійним вдосконаленням (рівень 5).

Слід також згадати моделі, орієнтовані на певні галузі, наприклад Industry 4.0 Maturity Index (Aachen, Німеччина), який застосовується для промислових підприємств. Ця модель охоплює аспекти автоматизації, децентралізації, інтероперабельності, цифрового управління знаннями тощо.

Порівняльний аналіз зазначених моделей свідчить про відсутність універсального підходу — вибір моделі залежить від типу підприємства, цілей діагностики, галузевих особливостей та рівня цифрової компетентності менеджменту. Водночас загальною тенденцією є інтеграція стратегічних,

технологічних і поведінкових чинників оцінки, що дозволяє формувати більш повну картину цифрової готовності підприємства до трансформацій.

Практичне застосування зазначених моделей дозволяє виявити «вузькі місця» цифрового розвитку підприємства, що у свою чергу є основою для побудови ефективної дорожньої карти цифрової трансформації. Так, на прикладі українських підприємств харчової промисловості було виявлено, що навіть за наявності сучасного обладнання, рівень цифрової культури та навичок персоналу залишається низьким, що гальмує повноцінну автоматизацію процесів та впровадження ІТ-систем [4].

Підвищення цифрової зрілості підприємства досягається за рахунок впровадження комплексних заходів, зокрема модернізації ІТ-інфраструктури, впровадження ERP- та CRM-систем, інтеграції штучного інтелекту та хмарних технологій, а також реалізації освітніх програм з розвитку цифрових компетенцій працівників. Не менш важливими є управлінські рішення, що стосуються адаптації організаційної структури до цифрової стратегії, трансформації бізнес-моделей та впровадження підходів, орієнтованих на дані (data-driven management) [5].

Таким чином, цифрова зрілість не є статичним станом, а постійним процесом розвитку, який потребує стратегічного мислення, інвестицій у людський капітал та технології, а також готовності організації до інноваційних змін. Саме комплексний підхід до оцінки та вдосконалення цифрової зрілості підприємства дозволяє забезпечити його успішне функціонування в умовах цифрової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білик М. Д. Стратегічне управління кадровим потенціалом в умовах цифрової економіки. Київ : НАДУ, 2021.
2. Westerman G., Bonnet D., McAfee A. Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation. Boston : Harvard Business Review Press, 2014.
3. Deloitte Insights. The digital maturity model. URL: <https://www2.deloitte.com>.
4. Яковлев Д. В. Цифрова трансформація українських підприємств: бар'єри та можливості. Економіка і організація управління. 2022. № 3. С. 45–51.
5. PwC. Digital IQ Survey 2023: 10 findings for digital success : <https://www.pwc.com>. 2023.